

ПОБУДОВА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В РОСЛИННИЦТВІ У СВІТЛІ ВИМОГ МСФЗ, П(С)БО 30 «БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ» ТА ГАЛУЗЕВОГО УПРАВЛІННЯ

© 2015 БЕЛОВА І. М.

УДК 631.162

Белова І. М. Побудова управлінського обліку в рослинництві у світлі вимог МСФЗ, П(С)БО 30 «Біологічні активи» та галузевого управління

У статті розроблено концептуальні підходи до організації обліково-аналітичного забезпечення виробництва продукції рослинництва, що передбачають заходи нормативно-правового, методичного та організаційного характеру. Реалізація запропонованих підходів забезпечить побудову цілісної системи управлінського обліку та аналізу на сільськогосподарських підприємствах з урахуванням галузевих особливостей їх функціонування, підвищить рівень економічної роботи та достовірність і прозорість бухгалтерської інформації для реалізації аграрної політики в державі. Запропоновано структуру, мету та послідовність розробки галузевого стандарту. Його метою визначено формування єдиних по галузі сільського господарства організаційних і методичних підходів до організації управлінського обліку, розподілу відповідальності та обов'язків щодо його ведення, формування первинної документації, складання та подання звітності для задоволення інформаційних потреб у процесі управління витратами та собівартістю продукції рослинництва. На даний час у галузі рослинництва відсутня організаційна форма, яка б об'єднувала в одну систему цілі, завдання та методи інформаційного забезпечення управління. На сільськогосподарських підприємствах ці функції виконуються різними структурними підрозділами апарату управління, і в більшості випадків їх дії не взаємоузгоджуються. У зв'язку з цим внесено пропозиції щодо структури та організації апарату управлінської бухгалтерії.

Ключові слова: галузевий стандарт, рослинництво, управління, управлінська бухгалтерія, управлінський облік, концептуальні підходи, обліково-аналітичне забезпечення.

Рис.: 3. Бібл.: 10.

Белова Ірина Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра обліку і правового забезпечення агропромислового виробництва, Тернопільський національний економічний університет (вул. Львівська, 11, Тернопіль, 46020, Україна)

E-mail: yim1973@ukr.net

УДК 631.162

Белова И. М. Построение управленческого учета в растениеводстве в свете требований МСФО, П(С)БУ 30 «Биологические активы» и отраслевого управления

В статье разработаны концептуальные подходы к организации учетно-аналитического обеспечения производства продукции растениеводства, предусматривающие меры нормативно-правового, методического и организационного характера. Реализация предложенных подходов обеспечит построение целостной системы управленческого учета и анализа на сельскохозяйственных предприятиях с учетом отраслевых особенностей их функционирования, повысит уровень экономической работы, а также достоверность и прозрачность бухгалтерской информации для реализации аграрной политики в государстве. Предложена структура, цели и последовательность разработки отраслевого стандарта. Его целью определено формирование единых по отрасли сельского хозяйства организационных и методических подходов к организации управленческого учета, распределение ответственности и обязанностей по его ведению, формирование первичной документации, составление и представление отчетности для удовлетворения информационных потребностей в процессе управления затратами и себестоимостью продукции растениеводства. В настоящее время в отрасли растениеводства отсутствует организационная форма, которая бы объединяла в одну систему цели, задачи и методы информационного обеспечения управления. На сельскохозяйственных предприятиях эти функции выполняются различными структурными подразделениями аппарата управления, и в большинстве случаев их действия не взаимосогласуются. В связи с этим внесены предложения по структуре и организации аппарата управленческой бухгалтерии.

Ключевые слова: отраслевой стандарт, растениеводство, управление, управленческая бухгалтерия, управленческий учет, концептуальные подходы, учетно-аналитическое обеспечение.

Рис.: 3. Библ.: 10.

Белова Ирина Михайловна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра учета и правового обеспечения агропромышленного производства, Тернопольский национальный экономический университет (ул. Львовская, 11, Тернополь, 46020, Украина)

E-mail: yim1973@ukr.net

UDC 631.162

Belova I. M. Establishing Managerial Accounting for Plant Production in Terms of Requirements of IFRS, Accounting Provisions (Standards) 30 «Biological Assets», and Sectoral Management

In the article conceptual approaches to organization of accounting-analytical ensuring for plant production are elaborated, which provide for measures of regulatory, methodological and organizational nature. Implementation of the proposed approaches will secure establishing an integral system of managerial record keeping and analysis at the agricultural enterprises, taking into consideration the sectoral features of their functioning, will improve economic performance as well as credibility and transparency of accounting information for implementing the agrarian policy in the State. Structure, goals and consistency of development, intended for sectoral standard, have been proposed. As the standard's aim has been determined the formation of unified for agricultural sector, organizational and methodical approaches to organization of managerial record keeping, allocation of the corresponding responsibilities and obligations for its maintenance, compiling the primary documentation, preparation and presentation of accounts to meet the information needs in the process of managing the expenditures and prime cost of the plant production. At the present time there isn't a single organizational form in the plant production sector, which would combine into one system goals, tasks and methods for information support of the management. At the agricultural enterprises, these functions are performed by various structural divisions of administration, where they in most cases are not in accord with each other. Accordingly, proposals as to structure and organization of managerial accounting has been given.

Key words: sectoral standard, plant production, management, managerial accounting, managerial record keeping, conceptual approaches, accounting-analytical ensuring.

Pic.: 3. Bibl.: 10.

Belova Iryna M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Accounting and Legal Support of Agricultural Production, Ternopil National Economic University (vul. Lvivska, 11, Ternopil, 46020, Ukraine)

E-mail: yim1973@ukr.net

Стратегічне призначення галузі рослинництва в розвитку аграрного сектора та економіки країни загалом вимагає розробки механізмів підвищення конкурентоспроможності продукції рослинництва, здешевлення її вартості для забезпечення прибутковості вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників. Першочергова роль в даному процесі відводиться обліково-аналітичній складовій як засобу зниження собівартості, управління витратами та результатами діяльності.

Управлінський облік, як окрема предметна галузь облікової системи підприємства, потребує окремого розгляду в аспекті необхідності розробки його методичного забезпечення. Останнє зумовлено зростанням значення обліку в управлінні, необхідністю оперативного надання інформації виходячи з новітніх інформаційних потреб [3, с. 323]

Значення управлінського обліку полягає в тому, що він дає змогу системно розглядати всередині підприємства питання оперативного планування, аналізу, контролю й обліку окремих видів діяльності. Основним критерієм дієвої системи є ефективне управління фінансовими і людськими ресурсами, а управлінський облік забезпечує для цього необхідний механізм та використовує оперативну (первинну) інформацію незалежно від її кількісного виміру, наприклад, відгуки покупців про якість продукції [8].

Накопичення раціонального потоку інформації в галузі рослинництва формується за певними принципами: з'ясування інформаційних потреб, враховуючи управлінські напрями галузевої структури виробництва; відображення об'єктивних процесів виробництва, обігу, розподілу та споживання; раціонального чи нераціонального використання природних, трудових, матеріальних і фінансових ресурсів; поєднання потоків інформації з різних джерел (бухгалтерсько-оперативного, статистичного, економічно-оперативного, даних спостережень), а також планових, оперативних даних; недопущення дублювання в первинній інформації; оперативність інформації управлінського обліку й аналізу, яка формується на основі найновіших засобів зв'язку та дистанційної передачі первинних даних з кожного об'єкта виробничо-господарської діяльності сільськогосподарського підприємства [10].

Разом з тим на сьогодні слід констатувати відсутність рекомендацій для сільськогосподарських підприємств, які б визначали порядок ведення управлінського обліку. Крім того, прийняте П(С)БО 30 «Біологічні активи» [7] відводить другорядну роль категорії «собівартість», тим самим послаблюючи позиції обліку в загальній інформаційній системі як підприємства, так і держави в цілому. Відсутні будь-які розробки, що стосуються аналітичного забезпечення, які б давали можливість отримати інформацію про структуру та динаміку витрат на виробництво продукції рослинництва.

Запропоновані концептуальні підходи до вдосконалення і розвитку управлінського обліку і аналізу в рослинництві включають заходи нормативно-правового, методологічного, методичного та організаційного характеру, які стосуються управлінського обліку та аналітичного забезпечення в рослинництві (рис. 1).

Метою розробки даних концептуальних підходів є адаптування теоретико-методичних напрацювань управлінського обліку до аграрної специфіки, що передбачає впровадження передового досвіду та методології управлінського обліку та аналізу в практику вітчизняних сільськогосподарських підприємств.

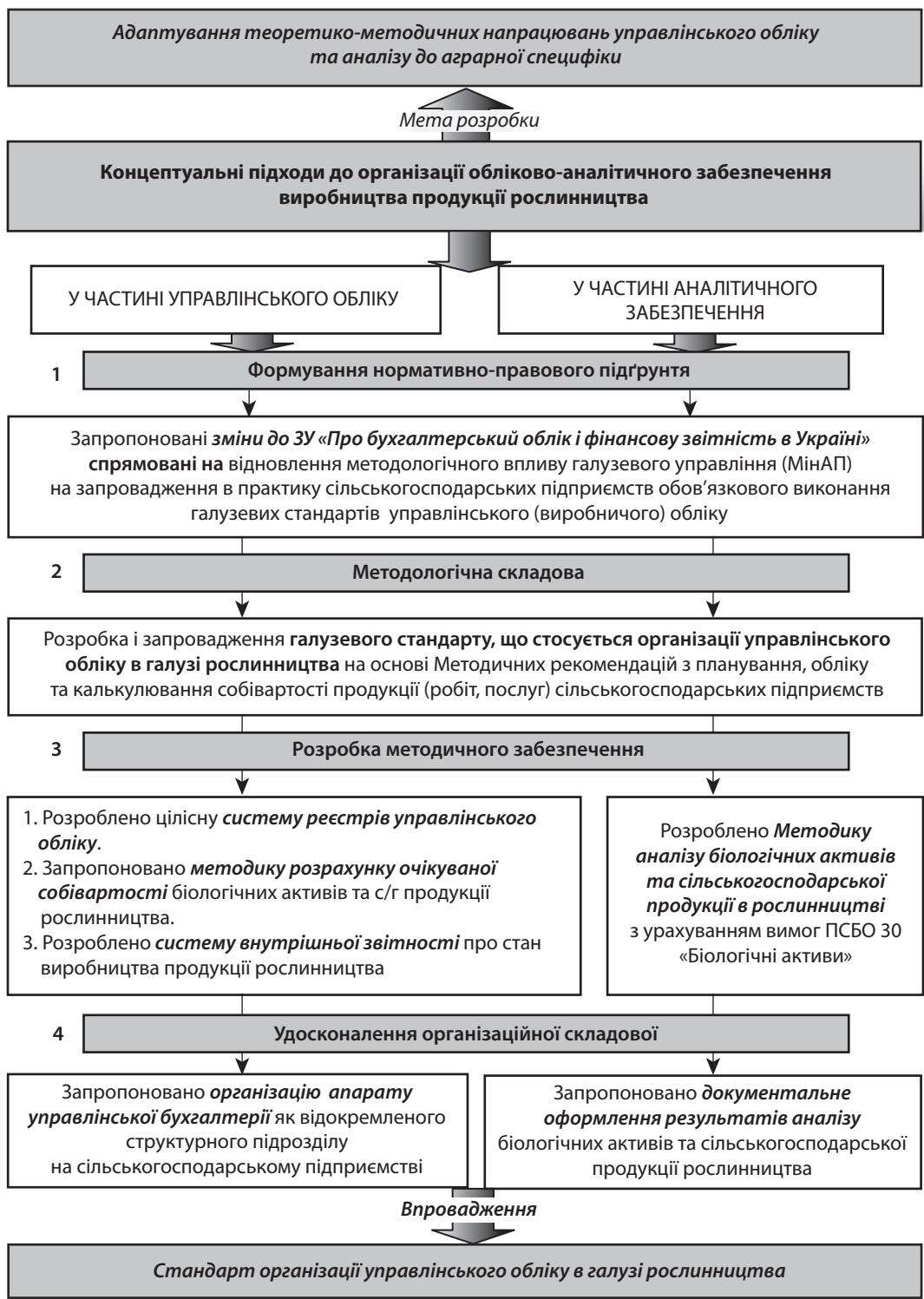
Формування нормативно-правового підґрунтя розвитку обліково-аналітичного забезпечення виробництва продукції рослинництва має базуватись на внесенні відповідних змін до законодавства, а саме: Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [4], спрямованих на відновлення методологічного впливу галузевого управління в особі Міністерства аграрної політики і продовольства на запровадження в практику сільськогосподарських підприємств обов'язкового виконання галузевих стандартів управлінського (виробничого) обліку. Запропоновані зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» передбачають посилення впливу галузевого управління в особі Міністерства аграрної політики та продовольства України на організацію обліку сільськогосподарських підприємств і, зокрема, через впровадження в їх практику обов'язкового виконання галузевих стандартів управлінського (виробничого) обліку.

Л. Шнейдман зазначає, що необхідність прийняття галузевих стандартів обліку не викликає сумнівів. «Завжди існує потреба, – пояснює автор, – у регулюванні специфічних питань у конкретних галузях діяльності. При цьому галузеві стандарти розкривають особливості застосування національних стандартів у конкретному секторі економіки. Вони не створюють систему, паралельну національним стандартам» [9]. «Галузеві стандарти, – доповнює таку позицію Л. П. Воробйова, – застосовуються відносно робіт, послуг, готової продукції певної галузі. Їх вимоги не повинні суперечити обов'язковим вимогам та загальним правилам і нормам обліку і звітності, розробленим Мінфіном» [2].

У контексті опису загальних концептуальних підходів розвитку обліково-аналітичного забезпечення варто розглянути пропозиції, що стосуються змісту та порядку впровадження в практику сільськогосподарських підприємств галузевого стандарту організації управлінського обліку в галузі рослинництва. Запропонована структура та механізм запровадження даного стандарту представлено на рис. 2.

Метою розробки і впровадження даного галузевого стандарту є визначення єдиних по галузі сільськогосподарства організаційних та методичних підходів до організації управлінського обліку, розподілу відповідальності та обов'язків щодо ведення управлінського обліку, формування первинної документації, складання та подання звітності задля задоволення інформаційних потреб у процесі управління витратами та собівартістю продукції рослинництва.

Організаційні питання формування ефективної системи управлінського обліку в рослинництві передбачають необхідність організації системи оперативного документування з вирощування основних видів культур, порядок створення та функціонування управлін-

Рис. 1. Концептуальні підходи до організації обліково-аналітичного забезпечення виробництва продукції рослинництва

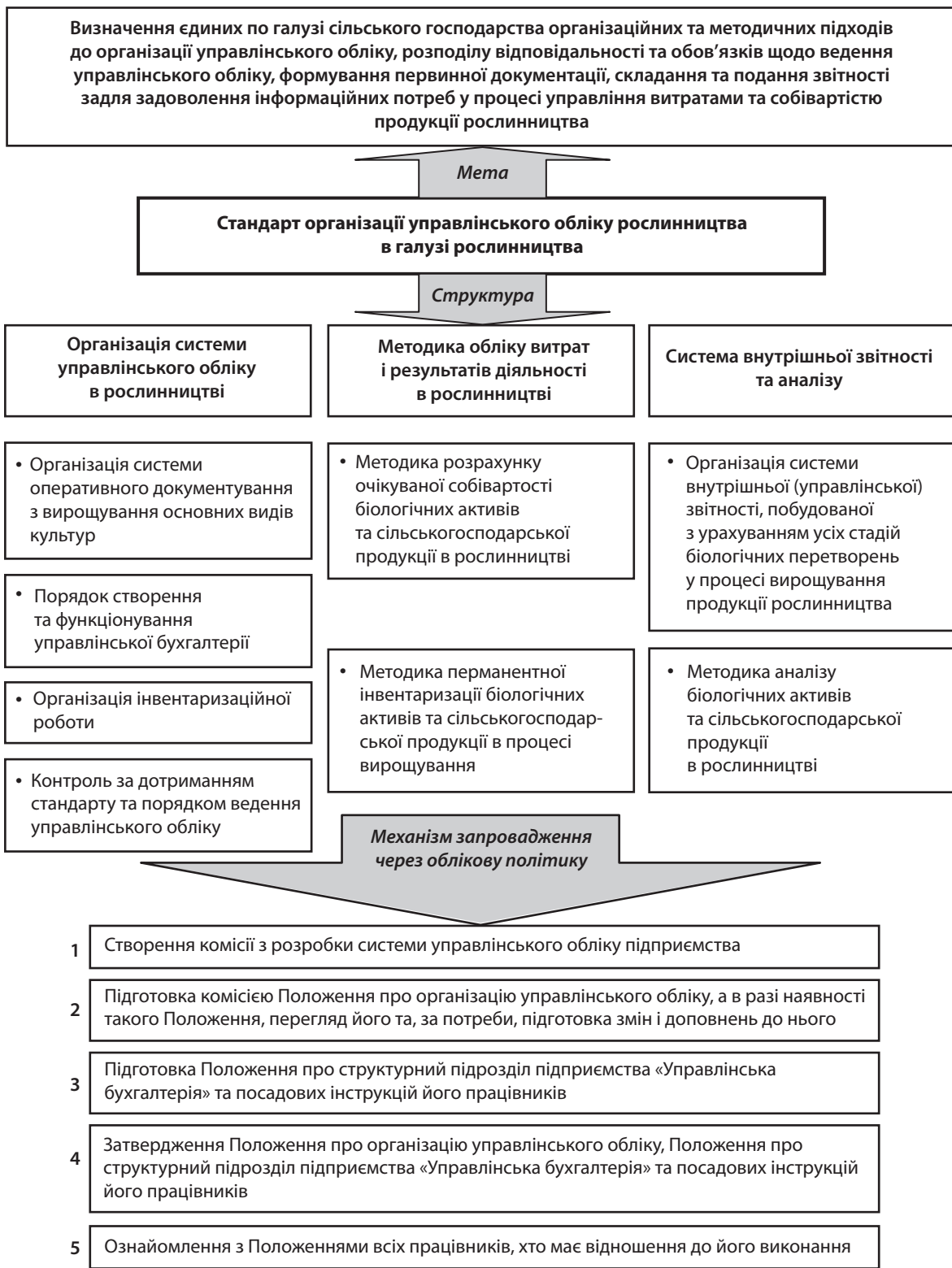
Джерело: розроблено автором.

ської бухгалтерії, організацію інвентаризаційної роботи а також контроль за дотриманням стандарту та порядком ведення управлінського обліку.

Система оперативного документування з вирощування основних видів культур, що може бути визначена як один із варіантів впровадження на підприємствах, що спеціалізуються в галузі рослинництва, і покладена в основу галузевого стандарту, має бути побудована у взаємодії управлінського, фінансового та оперативного об-

ліку. Крім того, має враховувати специфіку окремих стадій процесу біологічних перетворень у рослинництві.

Необхідність включення до галузевого стандарту питань організації інвентаризаційної роботи пов'язана з потребою організації системи оперативного контролю процесу визначення собівартості рослинницької продукції. Зокрема пропонується механізм постійної інвентаризації в процесі вирощування продукції рослинництва, який передбачає:

Рис. 2. Рекомендована структура галузевого стандарту управлінського обліку та організаційно-методичний механізм його впровадження в галузі рослинництва (з урахуванням ПСБО 30 «Біологічні активи»)

Джерело: розроблено автором.

1) відображення протягом звітного періоду на рахунках всіх придбаних (вироблених) товарно-матеріальних цінностей із одночасним внесенням їх суми в деталізовані відомості перманентної інвентаризації;

2) відображення протягом звітного періоду кожного факту вибуття товарно-матеріальних цінностей із одно-

часним фіксуванням вартості запасів, що вибули, на рахунках обліку та у відомості перманентної інвентаризації;

3) паралельне занесення до відомості інформації щодо віднесення вартості списаних товарно-матеріальних цінностей до собівартості виробництва продукції рослинництва;

- 4) фіксацію фактів повернення товарів у місця їх зберігання із зазначенням причин повернення;
- 5) зіставлення залишків товарно-матеріальних цінностей, що відображені у відомостях перманентної інвентаризації, з даними Головної книги по відповідних рахунках;
- 6) аналіз процесу включення матеріальних витрат до собівартості продукції рослинництва шляхом зіставлення даних перманентних відомостей з реєстрами обліку витрат;
- 7) контроль достовірності інформації про доходи від реалізації, відображеної у Звіті про фінансові результати, шляхом її порівняння з підсумками по реалізації товарно-матеріальних цінностей, що відображені у відомостях перманентної інвентаризації [1].

Методична частина пропонованого галузевого стандарту включає методик розрахунку очікуваної собівартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції в рослинництві. Бюджетування наводиться в розрізі як прямих, так і накладних витрат за видами робіт з вирощування сільськогосподарської продукції. Фактичні витрати в аналітичних регістрах у розрізі статей накопичуються щомісячно наростаючим підсумком. У разі потреби у визначенні справедливої вартості за незрілими посівами чи вже при виході продукції фактичні витрати можна буде коригувати, збільшуючи їх на накладні витрати в пропорції до бюджетування. Таким чином, забезпечиться підрахунок реального доходу від первісного визнання сільськогосподарської продукції чи переоцінки поточного біологічного активу. Методика також передбачає можливість порівняння очікуваного прибутку в умовах застосування різних баз оцінки продукції при визнанні (справедливої вартості чи собівартості), що забезпечить обґрунтування для прийняття рішення щодо застосування обраної бази оцінки та можливість впливу на фінансові результати [1].

Останній розділ галузевого стандарту стосується організації системи внутрішньої (управлінської) звітності, побудованої з урахуванням усіх стадій біологічних перетворень у процесі вирощування продукції рослинництва та системи аналізу біологічних активів та сільськогосподарської продукції в рослинництві з урахуванням вимог П(С)БО 30 «Біологічні активи» [7].

Система внутрішньої звітності в галузевому стандарті має бути представлена переліком форм звітності, складання якої забезпечить досягнення мети його розробки та запровадження, а саме: формування інформаційного забезпечення управління. Звісно, що такі форми мають розроблятися безпосередньо під конкретні інформаційні запити, разом з тим у стандарті доцільно визначити примірний перелік інформації управлінського обліку, що має узагальнюватися та систематизуватися у системі управлінського обліку.

Важливим питання організації системи управлінського обліку на сільськогосподарських підприємствах є створення функціонального підрозділу, відповідального за ведення управлінського обліку.

На сьогодні в організаційній системі сільськогосподарських підприємств ці функції виконуються різними структурними підрозділами апарату управління і в більшості випадків не взаємоузгоджені.

Для усунення цього недоліку і з метою створення в майбутньому ефективної системи управлінського обліку необхідно скористатись досвідом розвинутих країн світу та пропозиціями вітчизняних вчених щодо цих питань. У зарубіжній практиці система управлінського обліку функціонує як окремий підрозділ бухгалтерії, який реалізує свої цілі на базі єдиних інформаційних центрів. У цих підрозділах функції збору, вимірювання, групування, інтерпретації облікової інформації та підготовки управлінських рішень виконуються за допомогою об'єднаних зусиль органів планування, обліку, аналізу і контролю. Управлінська інформація опрацьовується спеціально створеними комісіями і спрямовується різним споживачам для прийняття рішень. У нашій господарській практиці об'єднання різних функціональних служб для реалізації певних завдань здійснювалось на основі програмно-цільових підходів, тому ми вважаємо, що такий підхід може бути використаний як форма об'єднання різних функціональних служб для виконання наміченої програми інформаційного забезпечення і підготовки управлінських рішень щодо процесу управління формування витрат і зниження собівартості продукції. Це один з найперших кроків в реалізації ідеї управлінської орієнтації обліку.

Зпозицій поділу обліку на фінансовий і управлінський, а відтак і апарату бухгалтерії, необхідно врахувати два суттєвих аспекти. По-перше, потреба в такому поділі є не для всіх виробничих підприємств. Вона виникає за умов значного зростання обсягів діяльності підприємства, ускладнення його організаційної структури, рівня та особливостей управління, удосконалення способів обробки інформації, наявності різноманітних і одночасно зацікавлених споживачів облікової інформації, а також необхідності забезпечення конфіденційності інформації.

По-друге, бухгалтерія має бути наділена правами повної свободи дій у межах загальнодержавних і міжнародних принципів побудови обліку, незалежною в стосунках з іншими службами підприємствами, мати в своєму розпорядженні розвинутий методичний апарат, який базувався би на досконалії теорії витрат виробництва, гнучких методах, автоматизованій обробці інформації та економіко-математичному моделюванні.

Перший аспект наочно простежується на прикладі підприємств малого, середнього та великого бізнесу. На малих підприємствах з простою структурою і невеликими обсягами діяльності бухгалтерія, як правило, відсутня. Облік здійснює особа, що призначена керівником підприємства, або бухгалтер-аудитор, який працює деякий час за трудовою угодою. У даному випадку не виникає потреби поділу обліку на фінансовий і управлінський.

Уся облікова інформація досить легко простежується і повністю використовується для внутрішніх потреб управління підприємством. За цих умов має місце швидкий вибір фінансової інформації з усієї сукупності

управлінської інформації та подання бухгалтерської, статистичної й податкової звітності, ніж виділення управлінської інформації з даних фінансового обліку. Зростання обсягів діяльності, подальше ускладнення структури управління обумовлюють створення окремого підрозділу підприємства – бухгалтерії. Це характерно для розвинутих підприємств малого і середнього бізнесу. Проте і на цих підприємствах ще не виникає необхідності виділення фінансового і управлінського обліку в окремі види облікової практики.

Бухгалтерії таких підприємств мають змогу забезпечувати на достатньому рівні потреби як внутрішніх, так і зовнішніх споживачів інформації на основі єдиної (неподільної) системи обліку.

Лише при значному ускладненні організації й технології виробництва, структури управління підприємством, поглиблення процесів розмежування власності, нестабільності умов господарювання, загостренні конкуренції, зростанні кооперації та поділу бухгалтерської праці, що характерно для середніх і великих підприємств, які працюють в умовах розвинутих ринкових відносин, стає необхідним виділення фінансового і управлінського обліку в окремі галузі теоретичних знань і облікової практики.

Слід відзначити, що це є необхідною, проте ще недостатньою умовою. У повному обсязі поділ обліку на фінансовий і управлінський стане можливим при вирішенні проблем, зазначених у другому аспекті необхідних передумов. Усе це повною мірою стосується і сільськогосподарських підприємств України. Зростання обсягів інформації на цих підприємствах приводить до того, що в єдиній системі бухгалтерського обліку і переважно при ручній технології облікового процесу досить важко формувати дані, які необхідні для внутрішніх потреб управління, інвесторів, державних органів, інших споживачів. За цих умов спостерігається значне перевантаження бухгалтерського апарату. Він стає неспроможним забезпечувати різні рівні управління в різноманітній інформації, прогнозних розрахунках, готувати варіанти управлінських рішень і безпосередньо брати участь в управлінні. Вирішення цих проблем можливе лише на новій науковій основі, прогресивній технічній базі обробки економічної інформації, застосуванні передових методів обліку і калькулювання, впровадженні математичних методів, а також при досягненні оптимального співвідношення принципів побудови обліку (централізації, децентралізації, їх комбінації).

У сільськогосподарських підприємствах України обліковий апарат може організовуватись як за виробничою, з урахуванням наявних виробничих підрозділів, так і за функціональною ознаками.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [4] при організації роботи за виробничою ознакою питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів. Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємство самостійно обирає

форми його організації, насамперед, введення до штату підприємства посади бухгалтера, або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером. В окремих випадках підприємство самостійно здійснює ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо його власником або керівником, або на договірних засадах централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою. При організації роботи за функціональною ознакою власнику підприємства підпорядковується як фінансова бухгалтерія, так і централізована управлінська бухгалтерія на чолі з головним бухгалтером.

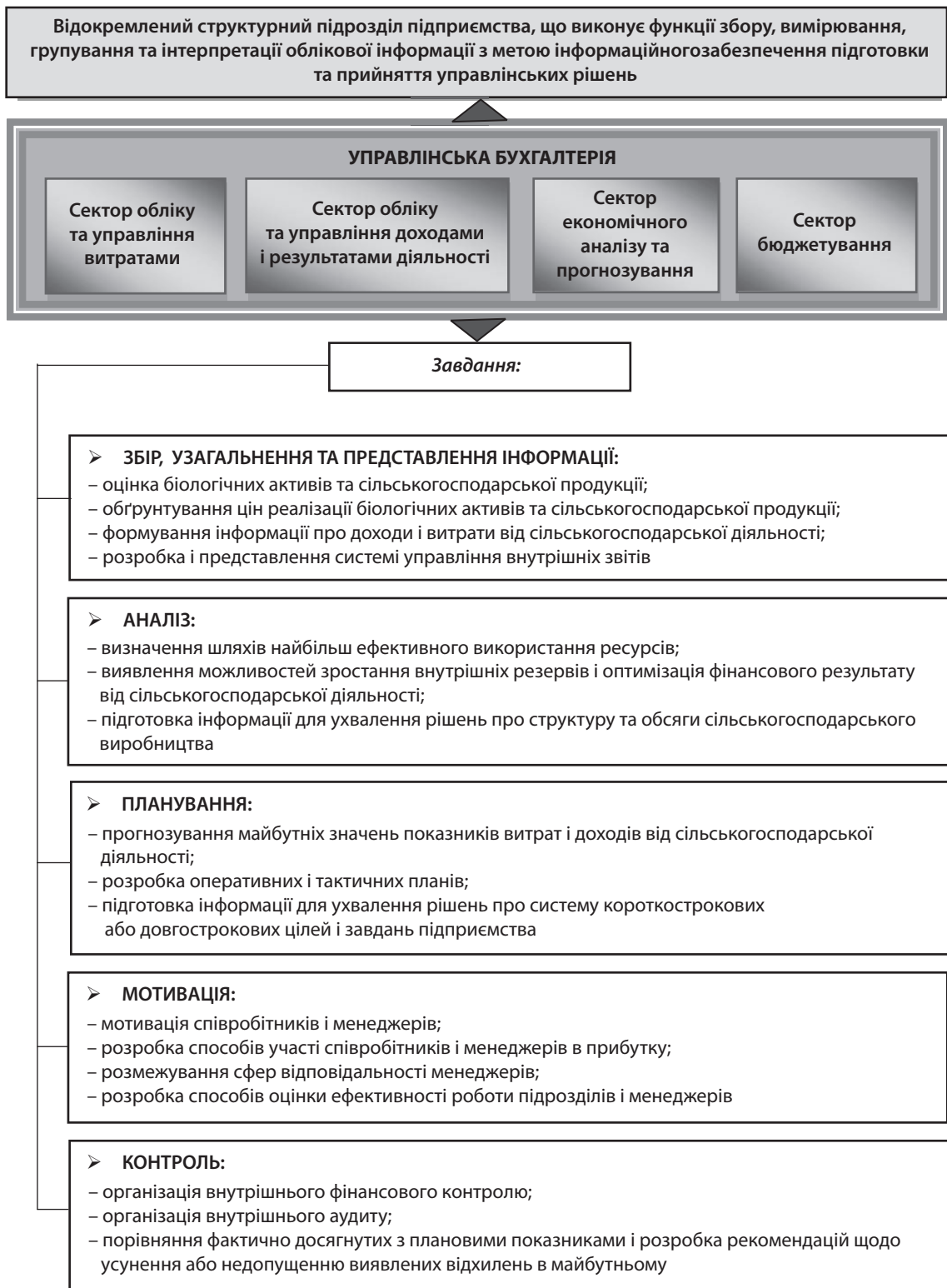
Отже, в основі поділу облікового апарату за виробничою ознакою лежить децентралізація управлінського обліку, а у випадку організації апарату за функціональною ознакою – централізація управлінського обліку. Ефективнішою при цьому є децентралізація управлінського обліку, оскільки до завдань управлінської бухгалтерії входить не лише облік витрат виробництва і калькулювання собівартості продукції, але й оперативний аналіз та контроль за витратами, аналіз відхилень від норм і факторів, що їх спричинили. У даному випадку аналізу надається першочергове значення, тому що ефективність його найбільша саме у місцях споживання виробничих ресурсів.

Розподіл облікового процесу між фінансовою і управлінською бухгалтерією доцільно здійснювати в такому порядку.

Фінансова бухгалтерія веде облік операцій з клієнтами і постачальниками, розрахунків з оплати праці, грошових, розрахункових і кредитних операцій, розрахунків з бюджетом і позабюджетними фондами, капіталу, фінансових результатів, здійснює зведений облік і записи в Головну книгу, складає бухгалтерський баланс і фінансову звітність, податкову і статистичну звітність, розробляє методологію обліку, уточнює план рахунків підприємства, визначає форму бухгалтерського обліку та порядок документального оформлення операцій і документообігу, перевіряє виконання всіх кошторисів виробничих витрат тощо.

До завдань управлінської бухгалтерії повинні входити: складання кошторисів витрат виробництва; здійснення обліку фактичних і нормативних витрат з визначенням відхилень від норм; розподіл виробничих витрат за окремими видами продукції, робіт та послуг; складання внутрішніх звітів і доведення їх до керівництва; здійснення оперативного аналізу і контролю; розробка прогнозів і варіантів управлінських рішень з оперативного регулювання діяльності.

Як показують проведені дослідження, структура бухгалтерії передбачає формування окремих груп (підвідділів) за предметною, лінійною і функціональною ознаками. Зокрема, у складі управлінської бухгалтерії за предметною ознакою доцільно виділити такі групи облікових працівників: сектор обліку та управління витратами, сектор обліку та управління доходами і результатами діяльності, сектор економічного аналізу та прогнозування, сектор бюджетування (рис. 3).

Рис. 3. Призначення завдання та структура управлінської бухгалтерії на сільськогосподарському підприємстві

Джерело: розроблено автором.

У структурі управлінської бухгалтерії передбачається наявність керівника групи управлінського обліку, у підпорядкуванні якого знаходяться бухгалтери підгруп обліку матеріальних ресурсів, трудових ресурсів і непрямих витрат. У функції спеціалістів підгруп входить не лише здійснення обліку витрат, але й контроль процесу нормування, відхилень від норм, споживання ресурсів та аналіз виробничих витрат. Керівник групи

управлінського обліку забезпечує своєчасне виконання всіх завдань даного виду облікових робіт і спрямовує управлінську інформацію з підготовленими варіантами до центрів прийняття рішень і регулювання управлінського процесу.

Побудова роботи бухгалтерського апарату у вертикальному аспекті передбачає розподіл облікових функцій за відокремленими структурними підрозділами

сільськогосподарських підприємств. При цьому необхідно врахувати самостійність структурних підрозділів, їх географічне розміщення, особливості технологічного процесу та рівень розвитку внутрішньогосподарського розрахунку. При виділенні структурних підрозділів (підприємств, цехів) на окремий баланс у кожному підрозділі створюється окрема управлінська бухгалтерія.

ВИСНОВКИ

Визначена Концепція організації обліково-аналітичного забезпечення виробництва продукції рослинництва передбачає здійснення заходів по відновленню на сільськогосподарських підприємствах управлінського обліку та аналізу в рослинництві. Внесені пропозиції забезпечать побудову цілісної системи управлінського обліку на сільськогосподарських підприємствах з урахуванням галузевих особливостей їх функціонування, підвищать рівень економічної роботи та достовірність і прозорість бухгалтерської інформації для її використання в реалізації аграрної політики держави. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Белова І. М. Обліково-аналітичне забезпечення виробництва продукції рослинництва: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» (за видами економічної діяльності) / І. М. Белова. – К., 2012. – 260 с.

2. Воробьева Л. П. Концепция и актуальность создания отраслевых стандартов / Л. П. Воробьева [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ostbuh.ru/doc/19.doc>

3. Жук В. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки : монографія / В. М. Жук. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2009. – 648 с.

4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>

5. Методичні рекомендації з організації обліку біологічних активів і сільськогосподарської продукції за ринковою (справедливою) вартістю / [В. М. Жук, Ю. С. Рудченко, Б. С. Гузар та ін.] ; під ред. В. М. Жука // Облік і фінанси АПК. – 2008. – № 1. – С.5 – 22.

6. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств. Затверджені наказом Міністерства аграрної політики України № 132 від 18 травня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1021.122.0>

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18 листопада 2005 р. № 790 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1456-05>

8. Тлущкевич Н. Організація управлінського обліку (практика впровадження на сільськогосподарських підприємствах) / Н. Тлущкевич // Бухгалтерський облік та аудит. – 2007. – № 7. – С. 13 – 25.

9. Шнейдман Л. 10 лет законодательного регулирования бухгалтерского учета в России: уроки на будущее / Л. Шнейдман [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ippnou.ru/article.php?idarticle=002966>

10. Яцишин І. М. Управлінський облік і аналіз у галузі рослинництва : монографія / І. М. Яцишин. – Тернопіль : Економічна думка, 1999. – 72 с.

REFERENCES

Belova, I. M. "Oblikovo-analytichne zabezpechennia vyrobnytstva produktsii roslinnytstva" [Accounting and analytical support crop production]. *Dys. kand. ekon. nauk: 08.00.09*, 2012.

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>

[Legal Act of Ukraine] (2001).

[Legal Act of Ukraine] (2005). <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1456-05>

Shneydman, L. "10 let zakonodatel'nogo regulirovaniia bukhgalterskogo ucheta v Rossii: uroki na budushchee" [10 years of legislative regulation of accounting in Russia: lessons for the future]. <http://www.ippnou.ru/article.php?idarticle=002966>

Tluchkevych, N. "Orhanizatsiia upravlinskoho obliku (praktyka vprovadzhennia na silskohospodarskykh pidpriemstvakh)" [Organization of Management Accountants (practice implementation on farms)]. *Bukhhalterskyi oblik ta audyt*, no. 7 (2007): 13-25.

Vorobeveva, L. P. "Kontsepsiia i aktualnost sozdaniiia otraslevykh standartov" [The concept and the importance of establishing industry standards]. <http://www.ostbuh.ru/doc/19.doc>

Yatsyshyn, I. M. *Upravlinskyi oblik i analiz u haluzi roslinnytstva* [Management accounting and analysis in the field of horticulture]. Ternopil: Ekonomichna dumka, 1999.

Zhuk, V. M. et al. "Metodychni rekomendatsii z orhanizatsiia obliku biolohichnykh aktiviv i silskohospodarskoi produktsii za rynkovoiu (spravedlyvoiu) vartistiu" [Guidelines on the organization of accounting of biological assets and agricultural produce at market (fair) value]. *Oblik i finansy APK*, no. 1 (2008): 5-22.

Zhuk, V. M. *Kontsepsiia rozvytku bukhgalterskoho obliku v ahrronomu sektori ekonomiky* [The concept of accounting in the agricultural sector]. Kyiv: NNTs «ІАЕ», 2009.